NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2021/394,

4. märts 2021,

millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu võttis 5. märtsil 2014 vastu otsuse 2014/119/ÜVJP ([1]).

(2) Otsuse 2014/119/ÜVJP läbivaatamise põhjal tuleks pikendada teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohaldamist ühe isiku suhtes kuni 6. septembrini 2021 ja seitsme isiku suhtes kuni 6. märtsini 2022 ning tuleks välja jätta kahe isiku kohta tehtud kanded. Otsuse 2014/119/ÜVJP lisas tuleks ajakohastada teavet, mis käsitleb kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus.

(3) Otsust 2014/119/ÜVJP tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsust 2014/119/ÜVJP muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 5 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Käesolevat otsust kohaldatakse kuni 6. märtsini 2022. Artiklis 1 sätestatud meetmeid kohaldatakse lisa kande nr 17 suhtes kuni 6. septembrini 2021.“

2) Lisa muudetakse vastavalt käesoleva otsuse lisale.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Brüssel, 4. märts 2021

Nõukogu nimel
eesistuja
A. P. ZACARIAS

([1]) Nõukogu 5. märtsi 2014. aasta otsus 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT L 66, 6.3.2014, lk 26).

LISA

Otsuse 2014/119/ÜVJP lisa muudetakse järgmiselt.

1) Jaos A („Artiklis 1 osutatud isikute, üksuste ja asutuste loetelu“) jäetakse välja järgmiste isikute kohta tehtud kanded:

13. Dmytro Volodymyrovych Tabachnyk;

15. Serhiy Hennadiyovych Arbuzov.

2) Jagu B („Kaitseõigus ja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele“) asendatakse järgmisega:

„B. Kaitseõigus ja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele

Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku kohane kaitseõigus ja õigus tõhusale kohtulikule kaitsele

Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku (edaspidi „kriminaalmenetluse seadustik“) artiklis 42 on sätestatud, et igaüks, kellele esitatakse kriminaalmenetluse käigus kahtlustus või süüdistus, võib kasutada oma kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Need hõlmavad õigust saada teada, millises kuriteos teda kahtlustatakse või süüdistatakse, õigust saada sõnaselget ja viivitamatut teavet oma kriminaalmenetluse seadustiku kohaste õiguste kohta, õigust kaitsja poole pöördumiseks kohe esimesel taotlusel, õigust esitada avaldusi menetlustoimingute kohta ja õigust seada kahtluse alla uurija, prokuröri ja eeluurimiskohtuniku otsused, tegevus ja tegevusetus.

Kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 303 tehakse vahet otsustel ja tegevusetusel, mida saab kohtueelse menetluse käigus vaidlustada (esimene lõik), ning otsustel, tegevusel ja tegevusetusel, mida võib kohtus ettevalmistava menetluse käigus arutada (teine lõik). Kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 306 on sätestatud, et uurija ja prokuröri otsuste, tegevuse või tegevusetuse kohta esitatud kaebusi peab kaaluma esimese astme kohtu eeluurimiskohtunik kaebuse esitaja või tema kaitsja või esindaja juuresolekul. Kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 308 on sätestatud, et kaebuse selle kohta, et uurija või prokurör ei pidanud kohtueelses menetluses kinni mõistlikust ajast, võib esitada kõrgema astme prokurörile ja see tuleb läbi vaadata kolme päeva jooksul alates selle esitamisest. Lisaks täpsustatakse kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 309, et eeluurimiskohtuniku otsuse võib edasikaebamise teel vaidlustada ning teisi otsuseid võidakse kohtu ettevalmistava menetluse käigus kohtulikult kontrollida. Lisaks on mitmed uurimismenetluse toimingud võimalikud üksnes eeluurimiskohtuniku või kohtu otsuse alusel (näiteks kriminaalmenetluse seadustiku artiklite 167–175 kohane vara arestimine ja artiklite 176–178 kohased kinnipidamismeetmed).

Kaitseõiguse ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse kohaldamine iga loetellu kantud isiku puhul

1. Viktor Fedorovych Yanukovych

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Yanukovychi kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitab eelkõige Ukraina kõrgema korruptsioonivastase kohtu 11. augusti 2020. aasta otsus, milles kohus analüüsis Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo petitsiooni ja andis loa Yanukovychi kinnipidamiseks. Eeluurimiskohtunik kinnitas kohtuotsuses, et esineb põhjendatud kahtlus, et Yanukovych osales omastamisega seotud kuriteos, ning kinnitas, et Yanukovychil on kriminaalmenetluses kahtlustatava isiku staatus.

Kõrgem korruptsioonivastane kohus tegi samuti kindlaks, et Yanukovych ei viibi alates 2014. aastast Ukrainas. Kohus järeldas, et on piisavalt alust arvata, et Yanukovych varjab end eeluurimisorganite eest.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Yanukovych on uurimisest kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et kõrgema korruptsioonivastase kohtu otsuses kirjeldatud asjaolud, milles Yanukovychit süüdistatakse, on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

2. Vitali Yuriyovych Zakharchenko

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Zakharchenko kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda tõendavad eelkõige eeluurimiskohtuniku 21. mai 2018. aasta, 23. novembri 2018. aasta ja 27. novembri 2019. aasta otsused, millega anti luba Zakharchenko kinnipidamiseks.

Lisaks on nõukogul teavet selle kohta, et Ukraina ametiasutused võtsid meetmeid Zakharchenko otsimiseks. 12. veebruaril 2020 otsustas uurimisorgan kanda Zakharchenko tagaotsitavate isikute rahvusvahelisse nimekirja ja edastas taotluse Interpoli andmebaasi sisestamiseks Ukraina riikliku politsei rahvusvahelise politseikoostöö osakonnale.

28. veebruaril 2020 jätkati eeluurimist ning viidi läbi menetlus- ja uurimistoiminguid. Uurimisorgan peatas 3. märtsil 2020 eeluurimise, järeldades, et Zakharchenko varjab end kriminaalvastutusest kõrvalehoidmiseks uurimisorgani ja kohtu eest, samuti et tema asukoht ei ole teada ning et kõik uurimis- (otsingu-) ja menetlustoimingud, mida on võimalik teha kahtlustatavate kohalolekuta, on läbi viidud. Seda otsust oli võimalik edasi kaevata.

Kaitseõiguse ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse rikkumist ei ole võimalik tuvastada olukorras, kus kaitse neid õigusi ei kasuta.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Zakharchenko uurimise eest on kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et eespool kirjeldatud asjaolud, milles Zakharchenkot süüdistatakse, on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

3. Viktor Pavlovych Pshonka

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Pshonka kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitavad eelkõige asjaolu, et 22. detsembril 2014 esitati kirjalik teade kahtlustuse esitamise kohta, asjaolu, et 16. juuni 2017. aasta kriminaalmenetluse peatamise otsust oli võimalik edasi kaevata, ning eeluurimiskohtuniku 12. märtsi 2018. aasta, 13. augusti 2018. aasta ja 5. septembri 2019. aasta otsused, millega anti luba Pshonka kinnipidamiseks, et tuua ta kohtusse osalema istungil, kus arutatakse eelvangistustaotluse kohta esitatud avaldust.

Nõukogul on teavet selle kohta, et Ukraina ametiasutused võtsid meetmeid Pshonka otsimiseks. 24. juulil 2020 saadeti Venemaa Föderatsiooni pädevatele asutustele rahvusvahelise õigusabi taotlus Pshonka asukoha kindlakstegemiseks ja tema ülekuulamiseks. Taotluse menetlemine on veel pooleli. Eeluurimine peatati 24. juulil 2020 vajaduse tõttu viia läbi menetlustoiminguid rahvusvahelise koostöö raames.

Venemaa ametiasutused lükkasid neile 2016. ja 2018. aastal saadetud rahvusvahelise õigusabi taotlused tagasi.

Lisaks jättis Ukraina kõrgem korruptsioonivastane kohus oma 2. oktoobri 2020. aasta otsusega rahuldamata Pshonka advokaadi kaebuse tühistada 23. detsembril 2014 esitatud teade kahtlustuse kohta. Kohus järeldas, et teade kahtlustuse kohta toimetati kätte kooskõlas Ukraina kriminaalmenetluse seadustikuga, ja kinnitas, et Pshonkal on kahtlustatava isiku staatus.

Ukraina kõrgem korruptsioonivastane kohus keeldus 7. mail 2020 ja 9. novembril 2020 algatamast menetlust advokaatide taotluse alusel seoses Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo tegevusetuse kohta kriminaalmenetluses. Kõrgema korruptsioonivastase kohtu apellatsioonikoda kinnitas need otsused vastavalt 1. juunil 2020 ja 26. novembril 2020.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Pshonka on uurimise eest kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et kõrgema korruptsioonivastase kohtu otsuses kirjeldatud asjaolud, milles Pshonkat süüdistatakse, ning rahvusvahelise õigusabi taotluste varasem täitmata jätmine on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

6. Viktor Ivanovych Ratushniak

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Ratushniaki kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitavad eelkõige eeluurimiskohtuniku 21. mai 2018. aasta, 23. novembri 2018. aasta ja 4. detsembri 2019. aasta otsused, millega anti luba Ratushniaki kinnipidamiseks, et tuua ta kohtusse osalema istungil, kus arutatakse eelvangistustaotluse kohta esitatud avaldust.

Nõukogul on teavet selle kohta, et Ukraina ametiasutused võtsid meetmeid Ratushniaki otsimiseks. 12. veebruaril 2020 otsustas uurimisorgan kanda Ratushniaki tagaotsitavate isikute rahvusvahelisse nimekirja ja edastas taotluse Interpoli andmebaasi sisestamiseks Ukraina riikliku politsei rahvusvahelise politseikoostöö osakonnale.

28. veebruaril 2020 jätkati eeluurimist, et viia läbi menetlus- ja uurimistoiminguid. Uurimisorgan peatas 3. märtsil 2020 eeluurimise, järeldades, et Ratushniaki varjab end kriminaalvastutusest kõrvalehoidmiseks uurimisorgani ja kohtu eest, samuti et tema asukoht ei ole teada ning et kõik uurimis- (otsingu-) ja menetlustoimingud, mida on võimalik teha kahtlustatavate kohalolekuta, on läbi viidud. Seda otsust oli võimalik edasi kaevata.

Kaitseõiguse ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse rikkumist ei ole võimalik tuvastada olukorras, kus kaitse neid õigusi ei kasuta.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Ratushniak on uurimise eest kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et eespool kirjeldatud asjaolud, milles Ratushniaki süüdistatakse, on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

7. Oleksandr Viktorovych Yanukovych

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Yanukovychi kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus.

Nõukogul on teavet selle kohta, et Ukraina ametiasutused võtsid meetmeid Venemaa Föderatsioonis viibiva ja uurimise eest kõrvale hoidva Yanukovychi otsimiseks.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Yanukovych on uurimise eest kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et eespool kirjeldatud asjaolud, milles Yanukovychit süüdistatakse, on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

9. Artem Viktorovych Pshonka

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Pshonka kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitavad eelkõige asjaolu, et 29. detsembril 2014 esitati kirjalik teade kahtlustuse esitamise kohta, asjaolu, et 16. juuni 2017. aasta kriminaalmenetluse peatamise otsust oli võimalik edasi kaevata, ning eeluurimiskohtuniku 12. märtsi 2018. aasta, 13. augusti 2018. aasta ja 5. septembri 2019. aasta otsused, millega anti luba Pshonka kinnipidamiseks, et tuua ta kohtusse osalema istungil, kus arutatakse eelvangistustaotluse kohta esitatud avaldust.

Nõukogul on teavet selle kohta, et Ukraina ametiasutused võtsid meetmeid Pshonka otsimiseks. 24. juulil 2020 saadeti Venemaa Föderatsiooni pädevatele asutustele rahvusvahelise õigusabi taotlus kahtlustatava isiku asukoha kindlakstegemiseks ja tema ülekuulamiseks. Selle taotluse menetlemine on veel pooleli. Eeluurimine peatati 24. juulil 2020 vajaduse tõttu viia läbi menetlustoiminguid rahvusvahelise koostöö raames.

Venemaa ametiasutused lükkasid neile 2018. aastal saadetud rahvusvahelise õigusabi taotluse tagasi.

Ukraina kõrgem korruptsioonivastane kohus jättis oma 8. juuli 2020. aasta otsusega rahuldamata Pshonka advokaadi apellatsioonikaebuse, et tühistada 30. aprillil 2015 otsus, et peatada eeluurimine. Kohus järeldas, et teade kahtlustuse kohta toimetati kätte kooskõlas Ukraina kriminaalmenetluse seadustikuga, ja kinnitas, et Pshonkal on kahtlustatava isiku staatus.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Pshonka uurimise eest on kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et kõrgema korruptsioonivastase kohtu otsuses kirjeldatud asjaolud, milles Pshonkat süüdistatakse, ning rahvusvahelise õigusabi taotluse varasem täitmata jätmine on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

12. Serhiy Vitalyovych Kurchenko

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Kurchenko kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitab eelkõige eeluurimiskohtuniku 7. märtsi 2018. aasta

otsus anda luba erakorraliseks tagaseljauurimiseks. Lisaks teavitati kostjat eeluurimise lõpuleviimisest 28. märtsil 2019 ja talle võimaldati tutvuda materjalidega. Nõukogul on teavet selle kohta, et kaitse tutvumine materjalidega on endiselt pooleli.

Odessa apellatsioonikohus rahuldas oma 29. aprilli 2020. aasta otsusega prokuröri apellatsioonikaebuse ja määras Kurchenkole ennetava meetme eelvangistuse näol. Samuti märkis kohus, et Kurchenko lahkus Ukrainast 2014. aastal ja tema asukohta ei ole võimalik kindlaks teha. Kohus järeldas, et Kurchenko varjab end kriminaalvastutusest kõrvalehoidmiseks eeluurimisorganite eest.

Nõukogule teatati, et 29. aprillil 2020 saatsid Ukraina ametiasutused Venemaa Föderatsioonile rahvusvahelise õigusabi taotluse, mis saadeti 28. juulil 2020 täitmata tagasi.

Vastavalt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale leiab nõukogu, et ajavahemikud, mille jooksul Kurchenko on uurimise eest kõrvale hoidnud, tuleb välja jätta selle ajavahemiku arvutamisel, mis on vajalik, et järgida õigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul. Seetõttu leiab nõukogu, et Odessa apellatsioonikohtu otsuses kirjeldatud asjaolud, milles Kurchenkot süüdistatakse, ning rahvusvahelise õigusabi taotluse täitmata jätmine on olulisel määral mõjutanud uurimise kestust.

17. Oleksandr Viktorovych Klymenko

Avaliku sektori vahendite või vara omastamist käsitlev kriminaalmenetlus on veel pooleli.

Nõukogu toimikus sisalduv teave näitab, et kriminaalmenetluses, millele nõukogu tugines, austati Klymenko kaitseõigust ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, sealhulgas põhiõigust asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus kohtus. Seda näitavad eelkõige eeluurimiskohtuniku 1. märtsi 2017. aasta ja 5. oktoobri 2018. aasta otsused anda luba erakorraliseks tagaseljauurimiseks. Nõukogu märgib, et kaitsjat teavitati eeluurimiste lõpuleviimisest vastavalt 2017. ja 2018. aastal ning talle on sellest ajast alates esitatud kriminaalmenetluse materjalid tutvumiseks. Kaitse vaatab praegu läbi ja kontrollib suurt hulka olemasolevaid kriminaalmenetluse eeluurimisega seotud materjale. Nõukogu leiab, et kaitsele tuleb anda materjalide tutvumiseks pikalt aega.“